

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

**Trasa wycieczki: Wioska w mieście,
czyli szukając ciekawego w
"nieciekawym"**

czas trwania: 4 godziny, typ: samochodowa, liczba miejsc: 8, stopień
trudności: łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Kraków to miasto magiczne i tajemnicze, pełne zakamarków, o których niewielu słyszało. Jedną z jego dzielnic, zresztą największą, jest Nowa Huta, architektoniczny przykład socrealizmu a zarazem najbardziej zielona część miasta. Nowa Huta jednak to nie tylko kombinat i zalew nowohucki, to nie tylko plac centralny i nowohuckie łąki... Nowa Huta jest ogromna! W jej administracyjnym obrębie znajdują się osiedla, które trudno nazwać osiedlami w tradycyjnym rozumieniu tego słowa, gdyż bardziej przypominają wsie. Są to tak zwane "zielone osiedla" Nowej Huty: Branice, Wyciąże, Lubocza, Węgrzynowice, Kościelniki, Górka Kościelnicka, Ruszcza, Wadów oraz Łuczanowice.

Na pierwszy rzut oka nic ciekawego: peryferyjne przedmieście, sypialnia Krakowa. A jednak.... jeśli ktoś kiedyś zabłądzi w te strony, znajdzie parę perełek. Choć czasem trzeba będzie postarać się, żeby dostrzec perełkę w zapomnianym obiekcie. Trasę po peryferiach Nowej Huty zacząć można od Dworu w Branicach. Należy zjechać w jego kierunku z ulicy Igołomskiej. Znajduje się tu dwór obronny z 1603 roku, w którym obecnie mieści się oddział muzeum archeologicznego. W czerwcu dodatkową atrakcją jest festyn archeologiczny.

Udając się dalej należy wrócić do ulicy Igołomskiej a następnie skręcić w lewo w ulicę Narcyza Wiatra. Dotrzemy wówczas najpierw do osiedla Kościelniki, w którym zobaczyć można pałac i park, a następnie do osiedla Górka Kościelnicka, gdzie znajduje się drewniany kościół z 1648 roku. Ciekawostką są krzyże ze starego cmentarza wetknięte w ziemię wokół kościoła. Aby dojechać do kolejnych punktów na trasie trzeba niestety wrócić do ulicy Igołomskiej (bardziej płynne poruszanie uniemożliwiają linie kolejowe).

Z ulicy Igołomskiej skręcamy w ulicę Jezioro i znajdujemy się w Ruszcy. Cicho tu i spokojnie, czasem można zobaczyć pasącą się krówkę i naprawdę zdziwić. Wioska to czy miasto? W Ruszcy obejrzyć można gotycki kościół św. Grzegorza Wielkiego z XV w. (W przyszłym roku obchodzone będzie 700-lecie parafii) oraz niszczący Dwór Popielów.

Z Ruszcy wyjeżdżamy tunelem (mapka go nie uwzględnia) i udajemy się do Wadowa. W niewielkim parku niszczy kolejny dwór - Dwór Badenich. Ostatnim osiedlem na trasie są Łuczanowice, gdzie możemy odnaleźć ślady Kalwinów. Dwór Mycielskich stoi w miejscu dawnego Dworu Żeleńskich, pierwszych właścicieli Łuczanowic, wyznawców kalwinizmu. Nieco dalej znajdziemy niezwykle klimatyczne miejsce: ewangelicki cmentarz wraz z Kopcem Lutrów. Znajduje się on pod opieką zboru ewangelickiego, został odrestaurowany w 1993 roku, we wrześniu odbywają się tu spotkania ekumeniczne.

Program wycieczki

Kraków

Zespół pałacowy w Branicach

Renesansowo-klasycystyczny zespół pałacowy w Branicach, położony w starym parku, od kilkunastu lat jest siedzibą oddziału Muzeum Archeologicznego w Krakowie. Historia kompleksu sięga XIII stulecia, ale z tamtego okresu nie zachowały się żadne obiekty.

Nazwa dworu w Branicach pochodzi od nazwiska jego właścicieli - potężnego i majątnego rodu Branickich. Jeden z jego przedstawicieli, Jan Branicki herbu Gryf, w XVI w. urządził w pobliskiej puszczy polowania na żubry. W wyprawach brali udział polscy królowie. Najcenniejszym zabytkiem z tego czasu jest renesansowa siedziba Branickiego, który był wówczas wojewodą. To jedna z niewielu zachowanych budowli zaprojektowanych przez nadwornego architekta królów polskich - Santi Guccio (twórcy m.in. nagrobków Zygmunta Augusta i Anny Jagiellonki w kaplicy Zygmuntowskiej na Wawelu).

W pomieszczeniach pałacowych, w których obecnie mieści się wystawa muzealna poświęcona najdawniejszej historii Nowej Huty, zachowały się kolebkowe sklepienia, kominek ze wspaniałymi płaskorzeźbami herbów rodowych oraz manierystyczny portal drzwi wejściowych. Każdego roku w czerwcu odbywa się tu festyn archeologiczny. Można samemu wykonać gliniane naczynie oraz wybić monetę, podobnie jak kilkaset lat temu robiono to w królewskich mennicach. Dodatkową atrakcją są inscenizacje walk rycerskich, a panie na pewno zainteresują pokazy średniowiecznej mody.

Muzeum Archeologiczne w Krakowie
ul. Sasanek 2A, tel. 012 645 05 90

50°04'07"N 20°08'04"E | na mapie: A

Kraków

Pałac i park w Kościelnikach

Kościelniki to wieś przyłączona do miasta w 1973 r., jako osiedle Nowej Huty. Znajduje się tu XVIII-wieczny pałac otoczony rozległym parkiem oraz towarzyszące mu, obecnie zrujnowane, budynki o średniowiecznym

rodowodzie.

Wieść głosi, że w XIV w. król Kazimierz Wielki kazał wybudować tu zameczek dla swej nieślubnej córki, pani Kościelnickiej. Jan Długosz podaje że, w 1480 r. istniał tu bogaty folwark rycerski, własność Mikołaja Strasza h. Odrowąż.

Majątek kilkakrotnie zmieniał właścicieli, aż na początku XVII w. nabył go Stanisław Lubomirski h. Szreniawa bez Krzyża. On to wznosił obwodowe mury w oparciu o pierwotną obronną siedzibę rycerską wraz z kazamatami, budynkiem bramnym i kaplicą. Jednak już w 1634 r. sprzedał posiadłość kapitulie krakowskiej. Następnie została nabyta przez rodzinę Morsztynów.

Na przełomie XVII i XVIII w. z fundacji Stefana Morsztyna, a wg projektu Józefa Piola, wybudowano pałac pośrodku istniejących fortyfikacji. Wzniesiono wschodnią oficynę, a średniowieczną budowlę obronną zaaranżowano na zachodnią oficynę, założono też geometryczny tarasowy ogród włoski. Wykończeniowe prace trwały do 1726 r.

W 1773 r. majątek nabyła rodzina Wodzickich. 15 czerwca 1787 r. posiadłość odwiedził król Stanisław August Poniatowski. Z inicjatywy Eliasza Wodzickiego i jego matki, odnowiono pałac w duchu klasycystycznym. Prace restauratorskie prowadził królewski architekt Józef Le Brun. Na początku XIX w. do fasady północnej dostawiono monumentalny portyk, a starą kaplicę przebudowano na ogrodową altanę. W latach 1811-1825 przekomponowano ogród tworząc rozległy park krajobrazowy.

W 1847 r. posiadłość kupił Stefan Potocki, za jego panowania rozebrano budynek bramny i w jego miejsce postawiono bramę słupową. Jego córka wyszła za mąż za Romana Wodzickiego, syna dawnego właściciela. Wodziczcy przeprowadzili w 1933 r. ostatnią renowację wnętrza.

W 1944 r. właściciele udostępnili pałac uchodźcom ze stłumionego powstania warszawskiego. W końcu stycznia 1945 r. Wodziczcy, pakując najcenniejsze ruchomości na dwie ciężarówki, opuścili posiadłość w obawie przed nadciągającą Armią Czerwoną. Przez kilka miesięcy stacjonowały tu wojska radzieckie, dewastując doszczętnie pałac i otoczenie. Wyposażenie rozgrabiono oraz użyto na opał, podobny los spotkał wiekowe drzewa z parku. Najstarszą część majątku (zameczek przerobiony na oficynę zachodnią) spalono. Rozgrabiono kamienne lwy ozdabiające ogród. Nie przetrwały również piece i kominki, boazerie, sufity i dekoracje kamieniarskie oraz polichromie.

W kolejnych latach pałac niszczał, mur obwodowy wraz z bramą, oraz altanę ogrodową rozebrano na budulec. W końcu lat 90. XX w. majątek odzyskali spadkobiercy właścicieli. Od 2000 r. jest bardzo powoli odnawiany.

(opis: mrogow84)

50°05'46"N 20°10'49"E | na mapie:B

Kraków

Drewniany kościół Wszystkich Świętych

Drewniany kościół Wszystkich Świętych, konstrukcji zrębowej, został zbudowany w 1648 r. na miejscu wcześniejszego, z fundacji B. Morsztynowej. Był remontowany w 1777 r. We wnętrzu znajduje się polichromia przedstawiająca świętych i stacje Drogi Krzyżowej, wyposażenie jest rokokowe. Obok wznosi się murowana, klasycystyczna dzwonnica z początku XIX w.

50°06'28"N 20°10'07"E | na mapie:C

Kraków

Gotycki kościół św. Grzegorza Wielkiego

Gotycki kościół św. Grzegorza Wielkiego został ufundowany ok. 1420 r. Był wielokrotnie remontowany. Zachowały się oryginalne partie gotyckie (zakrystia północna, kruchta południowa i ostrołukowe okna w prezbiterium). W XVII w. wnętrze zostało przemodelowane w stylu barokowym. W 1926 r. została dobudowana zakrystia w kształcie rotundy. Barokowy ołtarz główny z obrazem przedstawiającym

patrona, św. Grzegorza Wielkiego, pochodzi z XVII w.

50°05'15"N 20°08'48"E | na mapie:D

Kraków

Dwór Popielów w Ruszcy

Ruszcza jest peryferyjnym osiedlem Nowej Huty o klimacie niewielkiej wioski. Przy ulicy Rusieckiej znajduje się tu dwór Popielów pochodzący z drugiej połowy XIX wieku. Wybudował go w 1863 roku Paweł Popiel, galicyjski polityk mający zasługi w restauracji zabytków krakowskich, dzięki czemu otrzymał tytuł Honorowego Obywatela Miasta Krakowa.

Dwór w Ruszcy architektonicznie jest przykładem neorenesansu. Jest to parterowy, prostokątny budynek z gankiem ozdobionym metalowymi kolumnami od frontu. Dwór otoczony jest pozostałościami dawnego parku w stylu angielskim. W 1944 roku teren ten został przejęty przez państwo w ramach reformy rolnej, w wyniku czego we dworze znajdowały się spółdzielnia rolnicza, poczta, sklep, zamieszkiwali go też dzicy lokatorzy. Obecnie od lat stoi pusty i niestety coraz bardziej niszczeje.

50°05'16"N 20°08'53"E | na mapie:E

Kraków

Dwór Badenich w Wadowie

Wadow jest osiedlem na peryferiach Nowej Huty. Na początku XX wieku Wadow - wtedy jeszcze wioskę - przejęła rodzina Badenich, która w 1874 roku rozpoczęła tu budowę dworu. Dwór jest murowaną budowlą na dużej podmurówce wybudowaną w stylu klasycystycznym. Główne wejście jest w formie ganku, nad którym widnieje napis: "Z darów Bożych". Od tej strony zachowała się także dekoracja z fryzów poniżej dachu oraz umieszczona w niszy figura Matki Bożej, a poniżej Jej kamienny wazon. Po wojnie znajdowała się w nim szkoła, później przedszkole. Obecnie dwór stoi pusty i coraz bardziej niszczeje. Wokół dworu mieści się park.

50°05'58"N 20°07'30"E | na mapie:F

Kraków

Dwór Mycielskich w Łuczanowicach

Łuczanowice, obecnie część Krakowa, były niegdyś własnością kalwińskiej rodziny Żeleńskich. Pierwszy dwór w tej wówczas wiosce stanowił własność tego rodu - był to drewniany, modrzewiowy dworek wybudowany w 1787 roku przez Marcjana Żeleńskiego w stylu barokowo-klasycystycznym. Został zniszczony w pożarze prócz neogotyckiego skrzydła.

Obecny dwór zaprojektowany został przez Tadeusza Stryjeńskiego dla rodziny Mycielskich - późniejszych właścicieli Łuczanowic - w 1902 roku. Jest to piętrowy, modernistyczny budynek z cegły i piaskowca. Na froncie zachował się herb rodziny Mycielskich. Wokół pozostały fragmenty dawnego parku w stylu angielskim, a wewnątrz część dawnego wyposażenia: piec kaflowy oraz posadzki. Obecnie znajduje się w nim kaplica, klub "Aneks" oraz mieszkania.

50°06'25"N 20°06'49"E | na mapie:G

Kraków

Cmentarz ewangelicki i Kopiec Lutrów w Łuczanowicach

Łuczanowice są peryferyjnym osiedlem Nowej Huty, dzielnicy Krakowa. W granice administracyjne miasta zostały włączone 1973 roku, wcześniej funkcjonowały jako wieś i nadal zachowują bardziej wiejski niż miejski charakter. Od XVI do XIX wieku wieś ta należała do kalwińskiej rodziny Żeleńskich, czego ślad pozostał do dziś. Jest to niewielki ewangelicki cmentarz wraz ze znajdującym się na jego terenie Kopcem Lutrów.

Łuczanowice były miejscem ewangelickich spotkań po spaleniu krakowskiego "brodu" w 1591 roku. Ruch Braci Polskich - radykalnej odmiany kalwinizmu - spotykał się w kaplicy Żeleńskich, której podziemia stanowiły rodzinny grobowiec. Na tym terenie w 1787 roku Marcjan Żeleński założył cmentarz i usypał czterometrowy Kopiec Arian (Braci Polskich), potocznie nazywany Kopcem Lutrów. Na szczycie kopca stoi pięciometrowy obelisk z piaskowca z kamienną urną na szczycie. Wokół kopca znajduje się kilka grobów: sarkofag Ludwika Dębickiego, postument z kolumną i urna jego syna, grób Joanny Aramowskiej oraz grób Karoliny Kempieńskiej. W 1938 roku cmentarz został przekazany zborowi ewangelickiemu. Odrestaurowano go w 1993 roku. Obecnie we wrześniu odbywają się tu spotkania ekumeniczne.

50°06'37"N 20°06'02"E | na mapie:H

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): Renia7, Rav, ziellona, Rav, skrzacik13, skrzacik13, skrzacik13, skrzacik13

Trasa dodana przez: skrzacik13

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
sobota 11 maja 2024 07:46:28